

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

כנס מדדי איכות חיים

מדדים חדשים בתחום הסביבה: מגוון ביולוגי ואיכות מי השתייה

ד"ר משה ינאי, יניב שרעבי
ראש תחום חקלאות, סביבה ואנרגיה

25.12.2019

תהליך בחירת מדדי הסביבה

- צוות סביבה מנה כ-10 חברים, בהובלת ד"ר סיניה נתניהו וכלל נציגים ממשרדי ממשלה (סביבה, תחבורה, אנרגיה ובריאות), מגופי סביבה, מהתעשייה ומהאקדמיה
- תהליכי גיבוש ובחירת המדדים התבצעו במהלך 2013-14
- הנושא הוצג במסגרת כנס האגודה הישראלית לאקולוגיה וביום עיון ייעודי, ובמהלכם התקיימה התייעצות עם המומחים בתחומים השונים
- כמו כן, התקיים תהליך שיתוף ציבור ובו דורגו כחשובים- טבע נוף ושטחים פתוחים
- מתוך 52 מדדים פוטנציאליים, נבחרו 12 מדדים, יועדו לפרסום 8, ומתוכם 5 מדדים פורסמו עד כה באופן שוטף

התלבטויות בבחירת המדדים

- טווחי זמן להתייחסות:
  - איכות הסביבה הטבעית (טווח קצר)
  - משאבי הטבע והשימוש בהם (קיימות- בין דורי)
  - חוסן הסביבה הטבעית (טווח ארוך)
- מדדים אובייקטיביים לעומת מדדים סובייקטיביים (שביעות רצון מול מדידה)
- מדדים עם נתונים זמינים לעומת מדדים לפיתוח
- מורכבות להבנה וזיקה ברורה לאיכות חיים
- לדוגמה, מדד של גזי חממה הוסר מאחר שדורג נמוך בתהליך שיתוף הציבור

הצעת ההחלטה לרשימת המדדים

- מספר ימים בשנה בהם ריכוז ה-PM2.5 באוויר חורג מהתקן היממתי
- שביעות רצון מפארקים ושטחים ירוקים וכחולים באזור המגורים
- שיעור הפסולת הממוחזרת והמיועדת להפקת אנרגיה מסך הפסולת הנאספת
- שביעות רצון מניקיון באזור המגורים
- מגוון ביולוגי: מספר מינים בסכנת הכחדה, שינוי במספר מיני דגל, מספר מינים פולשים
- מדד רעש בסביבת מגורים
- איכות מי השתייה בישראל
- אספקת אנרגיה ממקורות מתחדשים ביחס לכלל מקורות אספקת האנרגיה

המדדים שפורסמו עד כה

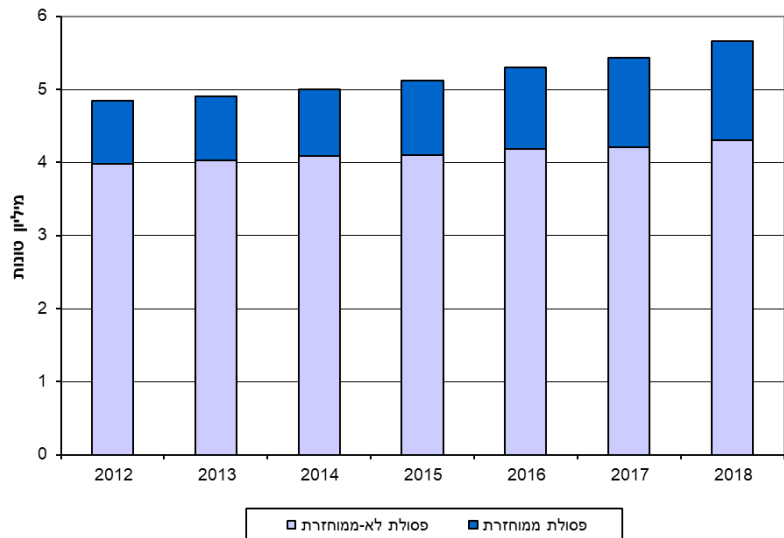
- פסולת ממוחזרת - פסולת ביתית, מסחרית וגזם
- שביעות רצון מהניקיון באזור המגורים (סובייקטיבי)
- רעש חיצוני המפריע בדירה (סובייקטיבי)
- אספקת אנרגיה ממקורות מתחדשים
- שביעות רצון מפארקים ומאזורים ירוקים באזור המגורים (סובייקטיבי)

מבט על הנתונים...

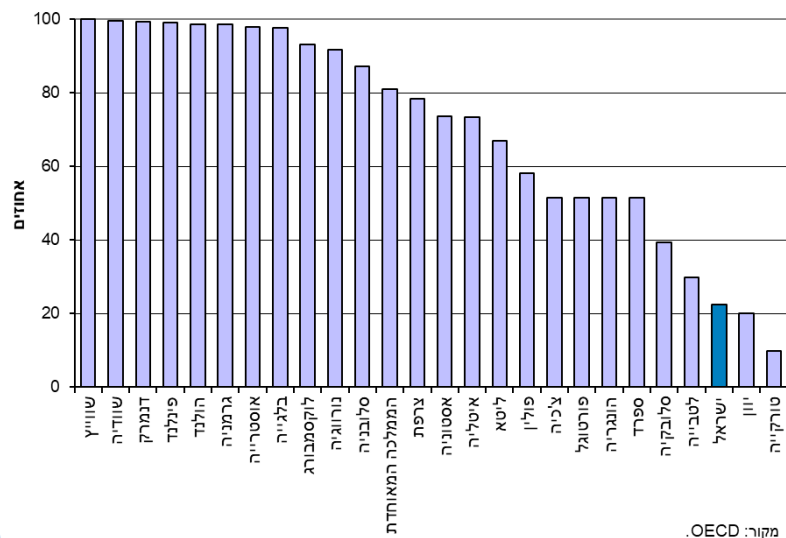

פסולת ממוחזרת

7.1.3 סך כל הפסולת הממוחזרת והלא-ממוחזרת
2018–2012

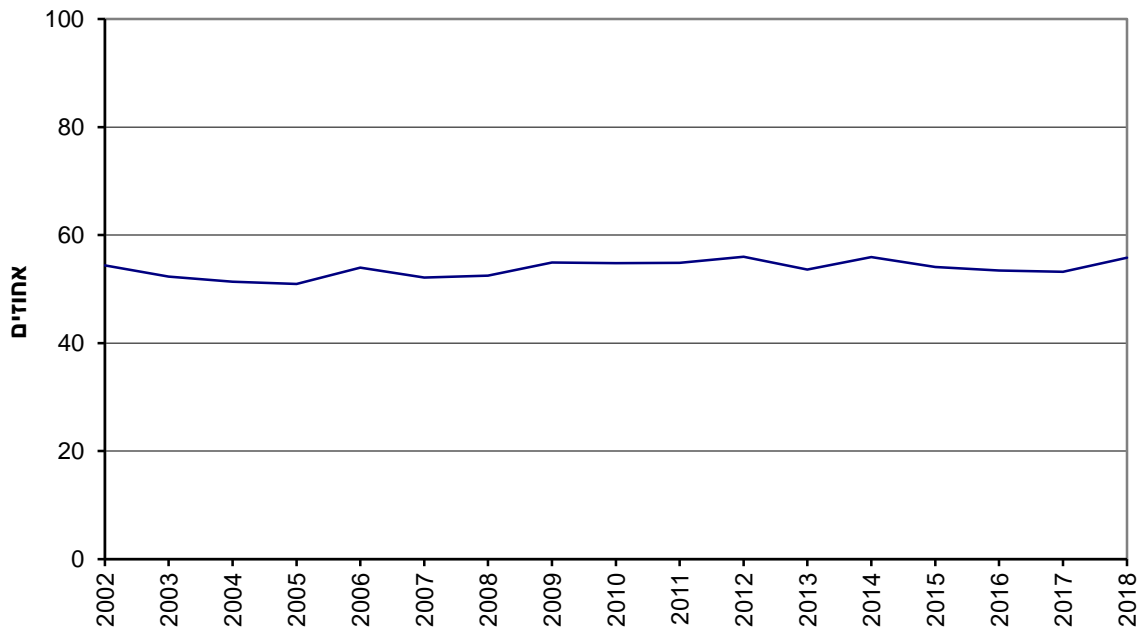
7.1.5 מחזור פסולת במדינות נבחרות ב-OECD
2017

מקור: OECD.

שביעות רצון מהניקיון באזור המגורים

7.2.1. בני 20 ומעלה המרוצים מהניקיון באזור המגורים (1)
2018-2002

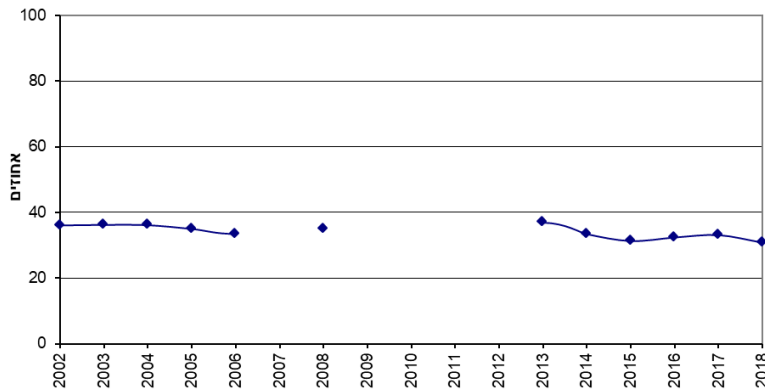

(1) 'מרוצים מאוד' או 'מרוצים'.

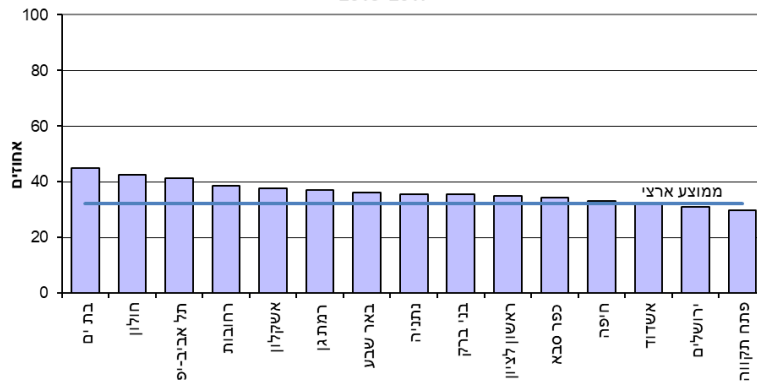
רעש חיצוני המפריע בדירה

7.3.1 בני 20 ומעלה שרעש חיצוני מפריע להם בדירה(1)
(2)2018-2002

(1) 'מפריע מאוד' או 'מפריע'.
(2) הנתונים אינם רציפים כיוון שהשאלה לא הופיעה בסקר החברתי בשנים 2007 ו-2009-2012.

7.3.3 בני 20 ומעלה שרעש חיצוני מפריע להם בדירה(1)
בערים הגדולות(2)
2018-2017

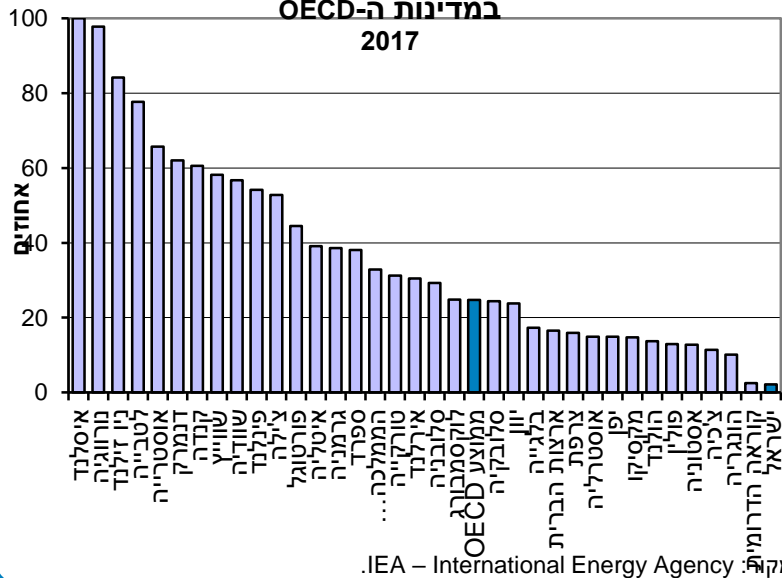
(1) 'מפריע מאוד' או 'מפריע'.
(2) הנתונים על בית שמש אינם מוצגים בשל מיעוט מקרים.

אספקת אנרגיה ממקורות מתחדשים

7.4.3. ייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת מתוך ייצור

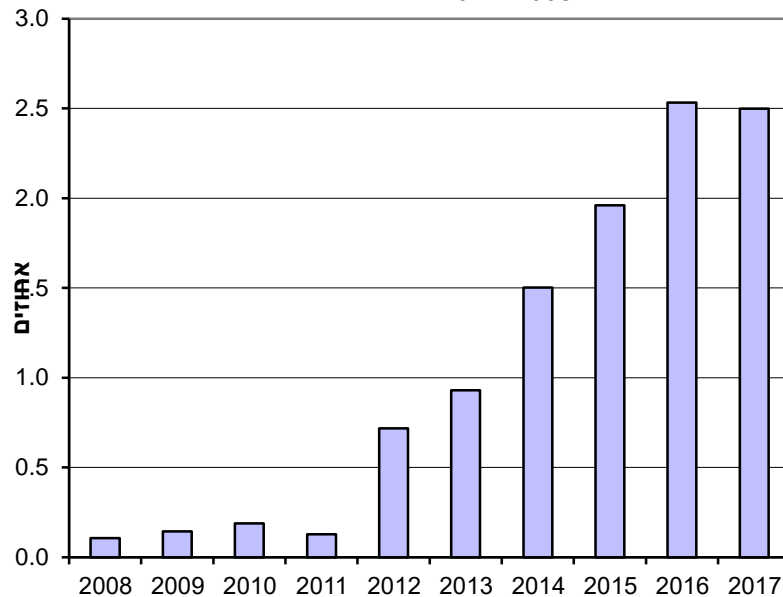
החשמל

במדינות ה-OECD
2017

7.4.1. אנרגיה מתחדשת מתוך ייצור החשמל

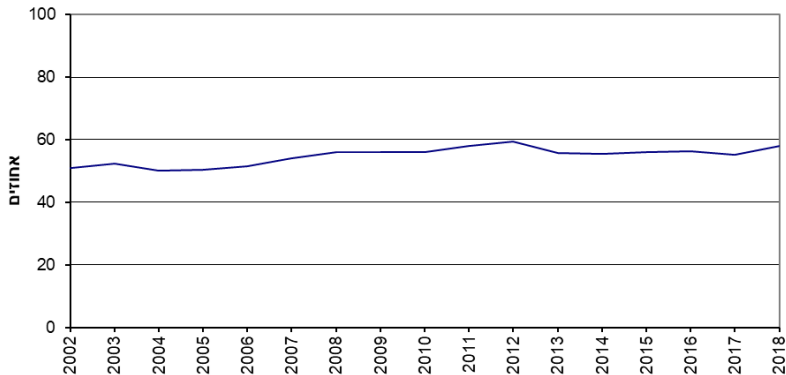
2017-2008

שביעות רצון מפארקים ומאזורים

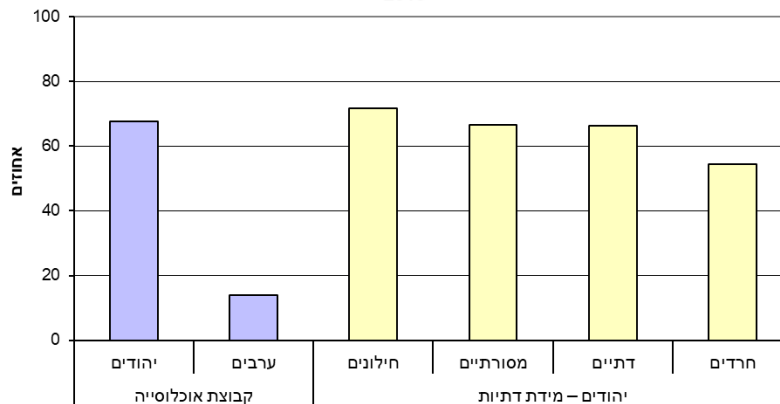
ירוקים באזור המגורים

7.5.1 בני 20 ומעלה המרוצים
מפארקים ומשטחים ירוקים באזור המגורים(1)
2018-2002

(1) 'מרוצים מאוד' או 'מרוצים'.

7.5.2 בני 20 ומעלה המרוצים
מפארקים ומשטחים ירוקים באזור המגורים, (1)
לפי קבוצת אוכלוסייה ומידת דתיות בקרב יהודים
2018

(1) 'מרוצים מאוד' או 'מרוצים'.

NEW!

מדדים חדשים: 1. מגוון ביולוגי

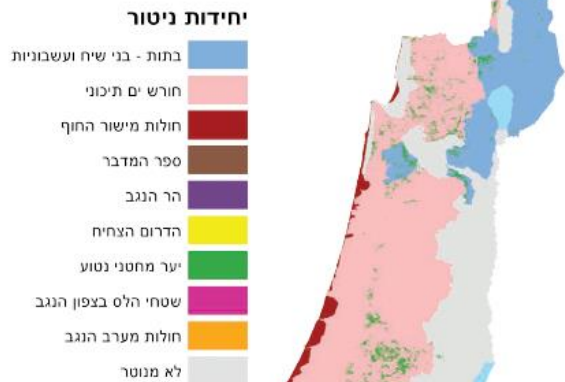
מגוון ביולוגי- רקע

- מוגדר ככלל המערכות האקולוגיות בכדור הארץ ותפקודיהן, על עושר ושפע המינים שבהן ויחסי הגומלין ביניהן.
- מדינת ישראל נחשבת לאחד מהאזורים העשירים בעולם במגוון ביולוגי מאחר שהיא נמצאת בצומת בין שלוש יבשות ושלושה אזורים אקלימיים שונים.
- המגוון הביולוגי מספק שירותים (שירותי מערכת) בעלי חשיבות עליונה לקיום האדם ולרווחתו: שירותי אספקה, שירותי ויסות ושירותי תרבות.

מדד מגוון ביולוגי: הגדרות ושיטות

- הגדרת המדד המקורית בהחלטת הצוות: מגוון ביולוגי-מספר מינים בסכנת הכחדה, שינוי במספר מיני דגל, מספר מינים פולשים
- המדד המעודכן (המאר"ג) חושב על סמך מערכת הניטור של המארג לשנת 2017 לעומת 2013, ומחולק ל- 9 יחידות ניטור גיאוגרפיות (בתי גידול) ברמה הארצית של המערכות האקולוגיות היבשתיות בישראל
- המדד מחושב כשקלול כפלי של 50% מדדי מינים ו-50% מדדי רציפות/קיטוע, ומוכפל בפרופורציית השטח הטבעי הנותר בכל יחידה
- כמו כן מחושבות התוצאות בחישוב ארצי

מדד מגוון ביולוגי: יחידות הניטור

איור 1 | יחידות הניטור של המארג

• המפה סכמטית ומתעלמת משטחים
בניימים וחקלאיים.

מגוון ביולוגי: 2017 לעומת 2013

כיוון	רציפות השטחים הטבעיים	מצב המינים	שטח טבעי שנותר (ירידה של 66.70 קמ"ר)	מדד משוקלל	יחידות ניטור
↓ -	0.952	1.021	0.992	0.978	מדד ארצי
↓ -	0.948	0.954	0.980	0.932	חורשים תיכוני
↓ -	0.965	1.024	0.988	0.983	יער מחטני נטוע
↑ +	0.937	1.271	0.994	1.098	חולות החוף
↓ -	0.951	0.929	0.994	0.934	בתי עשבונית
↓ -	0.917	0.970	0.986	0.930	ספר המדבר
↓ -	0.962	0.951	0.997	0.954	מישורי הלס
	0.955	..	0.991	..	החולות הפנימיים
↓ -	0.987	0.997	0.999	0.991	הר הנגב
↑ +	0.946	1.070	0.998	1.006	הדרום הצחיח

מדדים חדשים:

2. איכות מי שתייה: הגדרות ושיטות

NEW!

- בשלב הגיבוש, התקיים דיון בצוות הסביבה האם לבחור במדד אובייקטיבי או סובייקטיבי. הוחלט על מדד אובייקטיבי
- פיתוח המדד התעכב מאחר שלא בכל הפרמטרים יש מדידות מייצגות ברמה הארצית (לדוגמה, מגנזיום)
- הוחלט להתחיל בפרסום המידע הקיים ולהרחיב בעתיד:
  - בדיקות מיקרוביאליות- חיידקים קוליפורמים צואתיים
  - בדיקות כימיות- טריהלומתאנים, עופרת, עכירות המים- אינדיקציה לנוכחות חומרים מרחפים

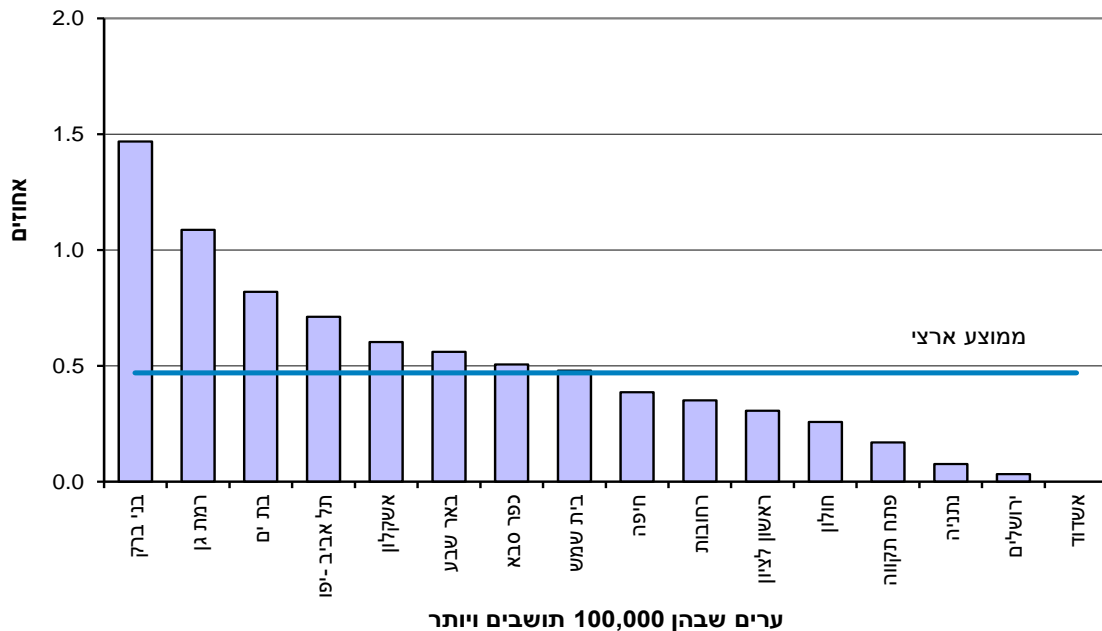

מדד איכות מי שתייה: ממצאים

- ב-15 השנים האחרונות אחוז הבדיקות החריגות בקוליפורמים לא עלה על אחוז אחד
- ערכי הטרהלומתאנים נבדקו 1245 פעמים ברחבי הארץ ונמצאו 7 חריגות המהוות 0.6% מסך הבדיקות.
- ערכי העופרת במי השתייה נבדקו 2350 פעמים ונמצאו 6 חריגות המהוות 0.25% מסך הבדיקות.
- עכירות המים נבדקה 202 פעמים ונמצאה בדיקה חריגה אחת המהווה 0.5% מסך הבדיקות.

מדד איכות מי שתייה: ממצאים (המשך)

7.6.2. בדיקות חריגות בקוליפורמים במי השתייה בערים הגדולות, 2018

אתגרים במדדי סביבה

- הנגשה של נושא המגוון הביולוגי והמשך פיתוח הסטטיסטיקה בנושא
- פיתוח מדד איכות אוויר (מדד כותרת)
- המשך פיתוח מדד איכות מי שתייה
- שילוב של נתונים אובייקטיביים וסובייקטיביים במדדים
- עדכון רשימת המדדים בעקבות ידע שהצטבר

תודה לכל השותפים מבית
ומחוץ על עבודת הפיתוח
ולכם
על ההקשבה!

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية